

Rådmandsmøder 2022-2025 (Rådmandsmøde)

22-04-2025 11:00 - 13:00

Rådmandens kontor, vær. 436

Information: Jacob Brøgger er referent.

Indhold

Kategori - Godkendelse af dagsorden og referat

Punkt 1: Dagsorden.....	1
Punkt 2: Referat	1
Punkt 3: Afrapportering om magtanvendelser i 2024 (10 min).....	1
Punkt 4: Byrådstemadrøftelse om beskæftigelsesreformen (15 min).....	2

Kategori - Til orientering

Punkt 6: Orientering fra magistraten (5 min).....	3
Punkt 7: Orientering fra udvalget (5 min).....	3
Punkt 8: Bordet rundt (5 min).....	4
Referat	5
Overblik: Noter.....	7
Overblik: Delte kommentarer.....	8

Punkt 1: Dagsorden

.

Punkt 2: Referat

.

Punkt 3: Afrapportering om magtanvendelser i 2024 (10 min)

.

Indstilling til Rådmandsmøde

Dato: 22. april 2025 - Forventet tidsforbrug 10 minutter

Afrapportering om Magtanvendelser i 2024

INDLEDNING

Den årlige indstilling til byrådet om magtanvendelser i 2024 fremsendes her til godkendelse.

Samlet set er udviklingen på området for magtanvendelse i interne og eksterne tilbud til børn og voksne med handicap positiv – dog med mindre forskelle på tværs af målgrupper og tilbudstyper. Fagligt Sekretariat vurderer, at der ikke er grundlag for bekymring hverken i forhold til udviklingen i interne eller eksterne tilbud.

INDSTILLING

Det indstilles,

1. at Byrådsindstillingen og redegørelserne for magtanvendelse i 2024 i tilbud tilknyttet Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg godkendes med henblik på fremsendelse til Byrådet.

SAGSFREMSTILLING

Redegørelserne om magtanvendelse i 2024 indeholder en opgørelse over antal magtanvendelser i tilbud til børn, unge og voksne med handicap (tilknyttet Sociale Forhold og Beskæftigelse) og voksne tilknyttet Sundhed og Omsorg, med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne.

Magtanvendelser dækker typisk over fysisk fastholdelse, tilbageholdelse og tilbageføren i situationer, hvor borgeren er til fare for sig selv og/eller andre. På voksenområdet har tilbuddene også mulighed for at få forhåndsgodkendelse til at foretage indgreb i selvbestemmelsesretten.

I interne tilbud til børn under 18 år er enkelte børn blevet udsat for relativt flere magtanvendelser i 2024 sammenlignet med 2023. Baggrunden for magtanvendelserne er alvorlig mistrivsel hos enkelte børn, som følge af omsorgssvigt og traumer i barndommen.

Enkelte børn anbragt på regionale sikrede institutioner, er udsat for betydelig færre magtanvendelser i 2024 sammenholdt med 2023.

Interne tilbud til voksne med handicap har igennem de seneste år lykket sig med at begrænse antallet af akutte magtanvendelser og dermed fastholdt den positive udvikling på magtanvendelsesområdet fra 2023. Den relativt lille stigning på 10 magtanvendelser fra 2023 til 2024 skal sammenholdes med, at pladstallet i samme periode er steget med 13 pladser.

I eksterne tilbud voksne med handicap skyldes det markante fald i antallet af akutte magtanvendelser, at et enkelt tilbud ikke længere gennemfører magtanvendelse uden hjemmel i serviceloven. To borgere udsættes ikke længere for daglige magtanvendelser i form af låst skabslåge og låsning af dør til badeværelset om natten. Magtanvendelserne er ikke længere nødvendige for at sikre borgernes trivsel og fysiske helbred.

Det skal bemærkes, at Folketinget i juni 2024 vedtog at ændre enkelte bestemmelser i voksenansvarsloven samt at ændre en række servicelovens bestemmelser om magtanvendelse over for voksne med betydelig og varig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne.

På voksenområdet har de nye regler om magtanvendelse pr. 1. juli 2024 blandt andet sikret en administrativ lettelse i form af mindre registrering og indberetning af forhåndsgodkendte magtanvendelser. Der udestår fortsat en præcis tolkning af en ny regel om låsning af døre til servicearealer i bo- og dagtilbud. Ministeriet har oplyst, at der vil blive udarbejdet en vejledning til lovgivningens nye og ændrede bestemmelser, hvor dette forventes præciseret.

VIDERE PROCES

Handicaprådet og Ældrerådet har høringsperiode fra 2. maj til 16. maj 2025. Herefter fremsendes indstillingen til Social- og Beskæftigelsesudvalget til orientering den 21. maj 2025 og til behandling i Magistraten 3. juni 2025.

KOORDINERET MED

Sundhed og Omsorg.

BILAG

- Bilag 1: Byrådsindstilling om magtanvendelser i Sociale Forhold og Beskæftigelse og Sundhed og Omsorg
- Bilag 2: Redegørelse for magtanvendelser i Sociale Forhold og Beskæftigelse i Aarhus Kommune i 2024

Fagligt sekretariat
09.04.25

Sagsbehandler: Mette Tjørnehøj
Tlf.: 51342098
E-post: mtr@aarhus.dk

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Sociale Forhold og Beskæftigelse og Sundhed og
Omsorg
Dato Dato for fremsendelse

Magtanvendelser i 2024

1. Resume

Hermed fremsendes den årlige indstilling til Byrådet om magtanvendelser i 2024 i Sociale Forhold og Beskæftigelse og Sundhed og Omsorg.

Udviklingen i antal og typer af magtanvendelser på sociale tilbud tilknyttet Sociale Forhold og Beskæftigelse viser mindre forskelle på tværs af målgrupper og tilbudstyper. I interne børnetilbud ses en stigning i antal magtanvendelser sammenholdt med 2023. I eksterne tilbud til børn ses et betydeligt fald i antallet af magtanvendelser. I sociale tilbud til voksne med handicap ses en stabil udvikling eller et fald i antal magtanvendelser sammenholdt med 2023.

Sundhed og Omsorg har i 2024 registreret 292 magtanvendelser på 130 borgere, hvoraf 60 af disse magtanvendelser er i forbindelse med flytning. I 2023 blev der registreret 405 magtanvendelser, hvoraf 56 af disse magtanvendelser var i forbindelse med flytning. I Sundhed og Omsorg er der således et fald i antallet af magtanvendelser. Til gengæld er der en stigning i antal borgere berørt af magtanvendelse.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) Redegørelserne for magtanvendelser i 2024 i tilbud tilknyttet Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg godkendes (bilag 1 og 2).

3. Hvorfor fremsendes indstillingen?

Magtanvendelse kan opleves som en voldsom hændelse for borgeren, andre borgere og medarbejdere, der har været involveret i eller vidne til magtanvendelse.

Byrådet skal derfor, i henhold til §15 i bekendtgørelse om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne, følge udviklingen i anvendelsen af fysisk magt og andre indgreb i den personlige frihed overfor borgere i sociale tilbud. Dette skal sikres gennem en årlig beretning til Byrådet om udviklingen på området for magtanvendelse.

Magtanvendelser dækker typisk over akut fysisk fastholdelse, tilbageholdelse og tilbageføren i situationer, hvor borgeren er til fare for sig selv og/eller andre. Det vil sige i akut opståede situationer, hvor situationen ikke kan afværges ved fysisk eller verbal guidning eller ved andre tiltag.

På voksenområdet kan borgers handlekommune (her Aarhus Kommune) give forhåndsgodkendelse til at fastspænde borgere i kørestol med stofselers, anvende tryghedsskabende velfærdsteknologi, fastholde i hygiejne situationer, samt låse udvalgte døre og vinduer for at forhindre, at en borger udsætter sig selv eller andre for væsentlig personskaade.

Redegørelserne om magtanvendelse i Sociale Forhold og Beskæftigelse samt Sundhed og Omsorg har været i høring hos Handicaprådet og Ældrerådet i perioden 2. maj 2025 til 16. maj 2025. *Høringssvarene er vedlagt som bilag, og har givet anledning til ....*

Ny lovgivning

Bestemmelser i voksenansvarsloven samt en række bestemmelser i magtanvendelsesreglerne over for voksne med handicap er ændret pr. 1. juli 2024 og 1. januar 2025. På børneområdet skal ændringerne sikre, at personalet på børne- og ungehjem har de rette redskaber til at varetage den daglige omsorg, herunder alene anvende magt, når det er absolut nødvendigt.

På voksenområdet har de nye regler om magtanvendelse pr. 1. juli 2024 blandt andet sikret en administrativ lettelse i form af mindre registrering og indberetning af forhåndsgodkendte magtanvendelser. Herudover er muligheden for at få forhåndsgodkendelse udvidet til også at omfatte fastspænding med stofsele ved uhensigtsmæssig siddestilling. Dette kan forebygge fysiske skader hos borgere.

Endelig skal det bemærkes, at forvaltningen har været i dialog med Social- og boligministeriet om den præcise tolkning af en ny regel om låsning af døre til servicearealer i bo og dagtilbud til voksne med handicap (jævnfør §128e i serviceloven). Spørgsmålet er her primært om særligt teknik rum og medicinrum i bo- og dagtilbud, skal betragtes som servicearealer, som er omfattet af §128e i serviceloven. Ministeriet har oplyst, at der vil blive udarbejdet en vejledning til lovgivningens nye og ændrede bestemmelser, hvor dette forventes præciseret. Revideret vejledning forventes offentliggjort medio 2025.

Det vil give en øget utryghed, hvis nødvendige rum som teknik rum, hvor borgere uforvarende kan komme til skade, ikke kan låses, samt en betydelig administrativ byrde i forhold til at håndtere forhåndsgodkendelser inden tilbuddet kan låse døren.

Magtanvendelser i Sociale Forhold og Beskæftigelse

Samlet set er udviklingen på området for magtanvendelse i interne og eksterne tilbud til børn og voksne med handicap positiv.

Generelt for alle områder reflekteres der over og følges op på hændelser, hvor der er sket magtanvendelser med henblik på læring og udvikling af metoder, der kan forebygge magtanvendelser.

Forvaltningen er i tæt dialog med eksterne botilbud om borgernes trivsel og sundhed. Her er der fokus på udvikling af indsatser, der kan skabe en bedre trivsel for den enkelte borger, og dermed reducere antallet af magtanvendelser i eksterne tilbud.

Forvaltningen vurderer, at der ikke er grundlag for bekymring hverken i forhold til udviklingen i interne eller eksterne tilbud.

Magtanvendelser i Sundhed og Omsorg

Sundhed og Omsorg oplever et fald i magtanvendelser, som blandt andet skyldes, at et stort antal magtanvendelser i 2023 berørte en enkelt borger. Men med faglig indsats og relations-dannelse er det lykkedes at undgå magtanvendelse hos borgeren.

Derudover har ændret lovgivning ændret registreringspraksis, som til dels afspejles i tallene for 2024. Endelig bemærkes en stigning i antal af borgere, der berøres af magtanvendelse. Dette kan blandt andet tilskrives øget opmærksomhed på regler for eksempel særlige dørbådnere. Detaljer herom er beskrevet i selve rapporten (Bilag 2).

Det vurderes, at der samlet set er en positiv udvikling i brugen af magtanvendelse i Sundhed og Omsorg.

4. Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

Redegørelserne viser, at det kan være nødvendigt at anvende magt/foretage indgreb i borgerens selvbestemmelsesret i omsorgen for borgerens fysiske og psykiske helbred.

Indberetningerne udgør grundlaget for et vedvarende fokus på borgerens ret til selvbestemmelse og medarbejdernes indsats for at sikre borgerens fysiske og psykiske helbred. Høj faglighed og læring skal understøtte, at borgerne udsættes for færrest mulige magtanvendelser.

5. Hvad, hvem og hvordan?

Alle tilbud drøfter løbende, reflekterer over og følger op på hændelser, hvor der er sket magtanvendelse med det primære formål at forebygge fremtidige magtanvendelser. Indgreb, der er vurderet som værende uden hjemmel i serviceloven, får særlig opmærksomhed i forhold til opfølgning.

På børne- og voksenområdet i Sociale Forhold og Beskæftigelse undervises alle medarbejdere og afdelingsledere i

sociale tilbud årligt eller efter behov i reglerne om brug af magt og håndteringen af magtanvendelser.

Medarbejderne i Sociale Forhold og Beskæftigelse modtager supervision og sparring med det formål at styrke medarbejdernes kompetencer i forhold til at forebygge magtanvendelser.

Centerchefer og driftschefer i Sociale Forhold og Beskæftigelse orienteres løbende om status på magtanvendelsesområdet, herunder den faglige stabs vurdering af indberetningernes kvalitet, og om magtanvendelse kunne været undgået med den rette faglige indsats.

I Sundhed og Omsorg arbejder demensteamet fokuseret med indsatsen for at forebygge magtanvendelse. Indsatsen er velforankret og baseres på struktureret analyse og løbende opsamling på indberetninger om magtanvendelse. Der tilbydes månedligt undervisning i magtanvendelse til alle relevante medarbejdere i Sundhed og Omsorg. Sagsbehandling og opfølgning varetages samlet af et mini-team under ledelse af demensteamet, hvilket sikrer kontinuitet og faglig sparring. Området er fortsat i fokus og justeres løbende i takt med behov og erfaringer.

Leder af demensteamet gennemgår sammen med to demenskoordinatorer og juridisk medarbejder de månedlige data og iværksætter opfølgning, hvis der ses en stigning hos specifikke enheder eller plejehjem.

Kompetencen til forståelse af magtanvendelsesreglerne og det forebyggende sigte bygges på den vis op i organisationen, hvilket udviklingen i tallene også indikerer.

6. Hvilke ressourcer kræves?

Ændringen af servicelovens bestemmelser om magtanvendelse har givet en mere effektiv tids- og resourceudnyttelse, da kravene til registrering og indberetning af magtanvendelser er lempet.

7. Hvordan følges der op?

Håndteringen af og opfølgningen på magtanvendelser er en integreret del af den pædagogiske indsats i sociale tilbud til

børn, unge og voksne. Tilbuddene i Sociale Forhold og Beskæftigelse drøfter løbende gennemførte magtanvendelser på personalemøder og handleplansmøder. Herunder følger medarbejderne op på konkrete magtanvendelser med henblik på at sikre læring og forebygge magtanvendelse.

I Sundhed og Omsorg monitoreres alle indberetninger om magtanvendelse af demensteamet, hvor der følges op sammen med teamet hos borgeren, hvis antallet og omfanget af magtanvendelser kalder på handling.

[Underskrift rådmand]

/

[Underskrift direktør]

Bilag

Bilag 1: Redegørelse for magtanvendelser i Sociale Forhold og Beskæftigelse i Aarhus Kommune i 2024

Bilag 2: Redegørelse for magtanvendelser i Sundhed og Omsorg i Aarhus Kommune i 2024

Tidligere beslutninger

Magtanvendelser i 2023, Byrådsmødet d.
04.06.2024, punkt 8

Sagsnummer: EMN-2025-000643

Antal tegn: 9.547

Fagligt sekretariat i MSB og

Sagsbehandler: Mette Tjørnehøj

Staben for Politik, Udvikling og

Tlf.: 51 34 20 98

Kommunikation i MSO

E-post: mtr@aarhus.dk

Rapport over magtanvendelser på det sociale område – Sociale Forhold og Beskæftigelse

24. marts 2025
Side 1 af 24

1. Indledning

Notatet indeholder en opgørelse over antal magtanvendelser i tilbud tilknyttet Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB) i 2024. Konkret drejer det sig om magtanvendelser over for anbragte børn og unge samt magtanvendelser over for voksne med psykisk funktionsnedsættelse.

I redegørelsen skelnes mellem magtanvendelser over for Aarhus-borgere i kommunens egne tilbud inklusiv selvejende institutioner, som Sociale Forhold og Beskæftigelse har indgået driftsoverenskomst med (interne tilbud), Aarhus-borgere på tilbud i andre kommuner og regionale tilbud samt private tilbud (eksterne tilbud).

Antallet og typer af magtanvendelser i 2024 sammenholdes med tilsvarende opgørelser fra 2023.

2. Sammenfatning

Folketinget har i juni 2024 vedtaget at ændre enkelte bestemmelser i voksenansvarsloven samt at ændre en række bestemmelser i magtanvendelsesreglerne over for voksne. Lovændringerne trådte i kraft den 1. juli 2024. Dog skal det tilføjes, at en række af lovændringerne på voksenområdet først fik virkning fra den 1. januar 2025. Ændringerne beskrives nærmere i afsnit 3.

Formålet med bestemmelserne om magtanvendelse er uændret: at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige.

Interne tilbud

Kort sammenfatning:

- På børne- og ungeområdet er antallet af magtanvendelser steget fra 63 magtanvendelser i 2023 til 94 i 2024.
- På området for voksne med handicap (VJH) er der sket en mindre stigning i antal af magtanvendelser fra 78 i 2023 til 88 i 2024.
- På området for Job, Udsatte og Socialpsykiatri (JUS) er antallet af magtanvendelser steget fra 17 i 2023 til 24 i 2024.
- Antallet af magtanvendelser uden hjemmel i voksenansvarsloven er faldet fra 11 i 2023 til 4 i 2024.

Sammenholdt med 2023 er det samlede antal af børn, som er berørt af magtanvendelser i 2024 næsten uændret. Det betyder, at enkelte børn er blevet udsat for relativt flere magtanvendelser sammenholdt med 2023.

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

FAS Borgerkontakt og Administration

Jægergården
Værkmestergade 15 B
8000 Aarhus C

Direkte telefon: 51 34 20 98

Sag: EMN-2025-000643
Sagsbehandler:
Mette Tjørnehøj

Af eksempler på dette kan nævnes:

- Er barn der reagerer kraftigt på sine familierelationer og andre børn i tilbuddet.
- Et barn der er blevet anbragt på baggrund af omsorgssvigt og traumer i barndommen, som kommer til udtryk i gennemgribende vanskeligheder.
- Et barn, der blev indskrevet i 2024, var ofte i konfliktsituationer indtil døgntilbuddets justerede de stressprofiler og konflikthåndteringsstrategier, der var udarbejdet for barnet.

24. marts 2025

Side 2 af 24

Området for voksne med handicap har igennem de seneste år lykkedes med at begrænse antallet af akutte magtanvendelser. Den relativt lille stigning på 10 magtanvendelser fra 2023 til 2024 skal sammenholdes med, at pladstallet i samme periode er steget med 13 pladser.

På området for Job, Udsatte og Socialpsykiatri (JUS) er der følgende forklaringer for brug af magtanvendelser:

- Forsøg på at stoppe en borgers forsøg på selvmord.
- I bekymring for borgeres fysiske helbred låst medarbejdere sig ind i borgers bolig uden borgernes samtykke.
- At man ønskede at stoppe en fysisk konflikt mellem to borgere.

Generelt for alle områder reflekteres der over og følges op på hændelser, hvor der er sket magtanvendelser med henblik på læring og udvikling af metoder, der kan forebygge magtanvendelser.

Eksterne tilbud

Kort sammenfatning:

- I eksterne børne- og ungehjem blev der i 2024 gennemført 109 magtanvendelser over for børn og unge under 18 år. I 2023 var tallet 193
- I eksterne bo- og aktivitetstilbud til voksne blev der i 2024 gennemført 379 akutte magtanvendelser. I 2023 var tallet 751.

På børne- og ungeområdet er enkelte børn og unge udsat for betydelig færre magtanvendelser i 2024 sammenholdt med 2023. Enkelte børn, som er anbragt på regionale sikrede institutioner, er udsat for betydelig færre magtanvendelser i 2024 sammenholdt med 2023. Dog skal det tilføjes, at to unge anbragt i 2024 på eksterne tilbud er udsat for relativt mange magtanvendelser i 2024. Det er unge, hvor en er anbragt i en af regionens delvis lukkede behandlingsinstitution og en er anbragt i regionens sikrede institution.

På området for voksne med handicap skyldes det markante fald i antallet af akutte magtanvendelser, at et enkelt tilbud ikke længere gennemfører magtanvendelse uden hjemmel i serviceloven. To borgere udsættes ikke længere for daglige magtanvendelser i form af låst skabslåge og låsning af dør til ba-

deværelset om natten. Magtanvendelserne er ikke længere nødvendige for at sikre borgernes trivsel og fysiske helbred.

24. marts 2025
Side 3 af 24

Forvaltningen er i tæt dialog med eksterne botilbud om borgernes trivsel og sundhed. Her er der fokus på udvikling af indsatser, der kan skabe en bedre trivsel for borgerne, og dermed reducere antallet af magtanvendelser på eksterne tilbud.

3. Lovgrundlag

Magtanvendelser dækker typisk over akut fastholdelse, tilbageholdelse og tilbageførelse i situationer, hvor barnet eller den voksne er til fare for sig selv og/eller andre. Det vil sige i akut opståede situationer, hvor situationen ikke kan afværges ved fysisk eller verbal guidning eller ved andre socialpædagogiske tiltag.

Folketinget har den 4. juni 2024 vedtaget at ændre enkelte bestemmelser i voksenansvarsloven samt at ændre en række bestemmelser i magtanvendelsesreglerne over for voksne. Lovændringerne trådte i kraft den 1. juli 2024. Dog skal det tilføjes, at en række af lovændringerne på voksenområdet først fik virkning fra den 1. januar 2025.

Formålet med reglerne på børn- og ungeområdet samt voksenområdet er at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige. Indgreb må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk støtte. Desuden skal mindsteindgrebsprincippet, proportionalitetsprincippet og skånsomhedsprincippet altid overholdes ved anvendelse af magt.

På børneområdet skal ændringerne sikre, at personalet på børne- og ungehjem har de rette redskaber til at varetage den daglige omsorg, herunder alene anvende magt, når det er absolut nødvendigt.

Ændringen af voksenansvarsloven indebærer:

- Adgang til at inddrage mobiltelefoner og andet elektronisk kommunikationsudstyr
- Adgang til at fratage alkohol og euforiserende stoffer
- Undersøgelse af besøgende på sikrede døgninstitutioner

På voksenområdet har de nye regler om magtanvendelse pr. 1. juli 2024 primært sikret en administrativ lettelse i form af mindre registrering og indberetning af forhåndsgodkendte magtanvendelser. Det samlede skøn over, hvor mange gange forhåndsgodkendelsen er blevet benyttet, skal indberettes umiddelbart før den kommunale afgørelse (forhåndsgodkendelsesperioden) udløber. Dette erstatter tidligere krav om daglige registreringer af brugen af forhåndsgodkendelsen og de månedlige indberetninger.

24. marts 2025
Side 4 af 24

Herudover er anvendelsen af stofseler udvidet til også at omfatte fastspænding ved uhensigtsmæssig siddestilling. Dette kan forebygge fysiske skader hos borgere.

Endelig skal det fremhæves at en ny bestemmelse i serviceloven (§128e) har givet væsentlige udfordringer. Den nye bestemmelse betyder, at Byrådet skal træffe afgørelse om for en afgrænset periode at låse eller på anden vis sikre døre til et serviceareal eller et fælleskøkken i et bo- eller dagtilbud. Indtil 1. juli 2024 var der ikke noget til hinder for at aflåse servicearealer i bo- og dagtilbud.

Fagligt sekretariat har været i dialog med Social- og boligministeriet om den præcise tolkning af denne regel. Spørgsmålet er her primært om særligt teknikrum og medicinrum i bo- og dagtilbud, skal betragtes som servicearealer, som er omfattet af §128 i serviceloven. Ministeriet har oplyst, at der vil blive udarbejdet en vejledning til lovgivningens nye og ændrede bestemmelser, hvor dette forventes præciseret. Revideret vejledning forventes offentliggjort medio 2025.

Det vil give en øget utryghed, hvis nødvendige rum som teknikrum, hvor borgere uforvarende kan komme til skade ikke kan låses, samt en betydelig administrativ byrde ift. at håndtere forhåndsgodkendelserne.

Med virkning pr. 1. januar 2025 udvides §124d om akut fastholdelse, tilbageholdelse og tilbageførelse. Personalet får specifik hjemmel til at løsne en persons greb, hvis personen udviser grænseoverskridende eller konfliktskabende adfærd. Personalets handlerum for at anvende fastholdelse mv. udvides også til at omfatte situationer, hvor det vurderes nødvendigt af hensyn til andres tryghed, værdighed og sikkerhed. Herudover gives der hjemmel til at føre en person væk fra en anden persons bolig.

Endelig kan kommunalbestyrelsen i helt særlige situationer indstille til "Det Socialfaglige Nævn om magtanvendelse overfor borgere med handicap", at der gives forhåndsgodkendelse til følgende indgreb i retten til selv at bestemme:

- Situationsbestemt kamerakig
- Låsning og sikring af skabe, skuffer mv. i borgers bolig
- Åbne en ellers aflåst/sikret dør til en borgers bolig uden borgers samtykke

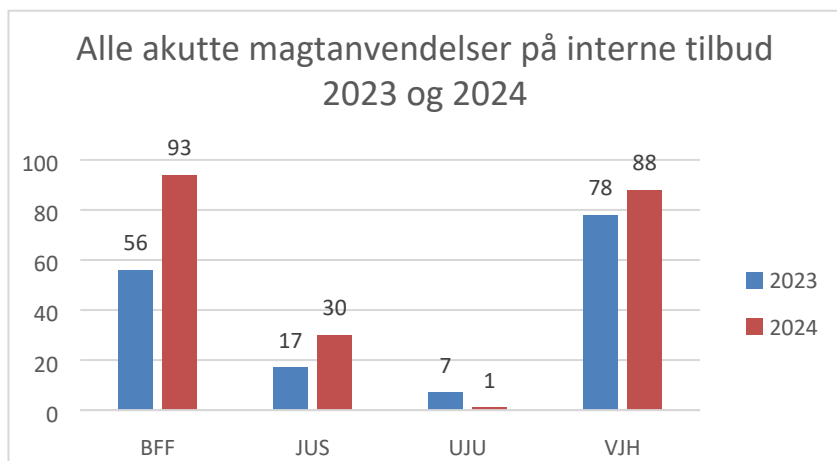
4. Magtanvendelser overfor Aarhus-borgere i interne og eksterne sociale tilbud i 2024

24. marts 2025
 Side 5 af 24

Interne tilbud

Tabel 1 viser, at antallet af akutte magtanvendelser er steget i driftsområderne (Børn, Familier og Fællesskaber (BFF), Job, Udsatte og Socialpsykiatri (JUS) og Voksne, Job og Handicap (VJH) i 2024 sammenholdt med 2023.

Tabel 1. Akutte magtanvendelser i interne tilbud i 2023 og 2024

I BFF er antallet af magtanvendelser steget markant fra 56 i 2023 til 94 i 2024. Unge, Job og Uddannelse (UJU) havde kun én magtanvendelse i både 2024 og 7 magtanvendelser i 2023. UJU har primært myndighedsopgaver og kun få udfører tilbud.

I JUS er antallet af magtanvendelser steget fra 17 i 2023 til 24 i 2024. Her er det vigtigt at tilføje, at antallet af magtanvendelser i JUS fortsat er på et meget lavt niveau. I VJH er der sket en mindre stigning i antal af magtanvendelser fra 78 i 2023 til 88 i 2024.

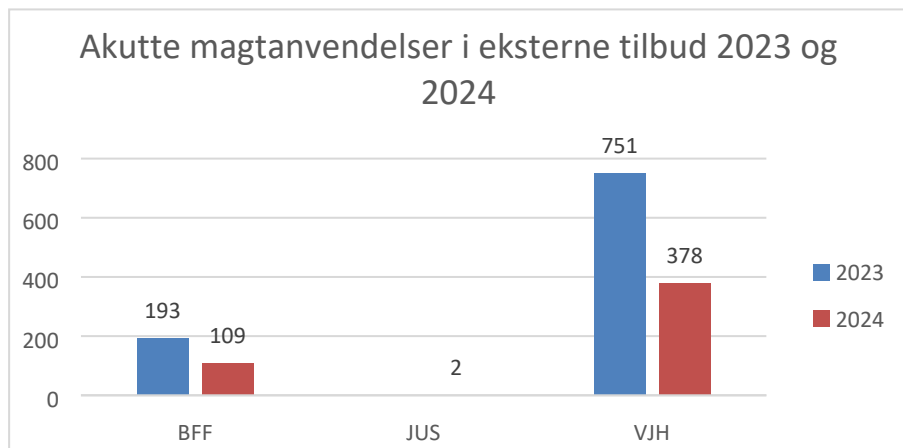
Eksterne tilbud

Tabel 2 nedenfor viser, at der samlet set er et fald i antallet af indberetninger om akut magtanvendelse overfor borgere, der bor i eksterne tilbud.

Tabel 2: Magtanvendelser på eksterne tilbud i 2023 og 2024*.

24. marts 2025
Side 6 af 24

På børneområdet (BFF) ses et markant fald i antallet af akutte magtanvendelser over for børn anbragt uden for kommunen. I 2023 var antallet af magtanvendelser 193. I 2024 er dette tal faldet til 109 magtanvendelser. På området for voksne med handicap (VJH) er antallet af akutte magtanvendelser faldet markant fra 751 i 2023 til 378 magtanvendelser i 2024.

Eksterne og interne tilbud

Udviklingen i antallet af magtanvendelser i 2024 i interne og eksterne tilbud vil blive uddybet nedenfor i afsnittene om udviklingen i antal akutte magtanvendelser i de enkelte driftsområder.

5. Magtanvendelser over for børn og unge.

5.1 Magtanvendelser i interne tilbud til børn og unge

Tabel 3 nedenfor viser, at antallet af magtanvendelser i 2024 var på 94. I 2023 var der 63 magtanvendelser. Samlet set skyldes stigningen i antal magtanvendelser i 2024, at enkelte børn er blevet berørt af relativt mange magtanvendelser.

Modsat er antallet af magtanvendelser uden hjemmel i voksenansvarsloven modsat faldet fra 11 i 2023 til 4 i 2024.

Tabel 3: Antal af magtanvendelser i 2023 og 2024 på driftsområderne Børn, Familier og Fællesskaber (BFF) samt Unge, Job og Uddannelse (UJU) for borgere op til 18 år

24. marts 2025
 Side 7 af 24

BFF og UJU	Magtanvendelser 2023	Lovhjemmel 2023	Uden lov-hjemmel 2023	Magtanvendelser 2024	Lovhjemmel 2024	Uden lov-hjemmel 2024
Børne-Centret	48	41	7	58	56	2
Center for Special-pædagogiske Børnetilbud	5	3	2	23	22	1
Døgncentret (selvejende)	3	3	0	12	12	0
Ungecentret Døgn og Støtte UJU)	6	6	0	1	0	1
Ungecenter Social og Fællesskaber (UJU)			1	0	0	0
I alt	63	53	10	94	90	4

Alle tilbuddene i BFF og UJU reflekterer over og følger op på hændelser, hvor der er sket magtanvendelser med henblik på læring og udvikling af metoder, der kan forebygge magtanvendelse. Indgreb, der er vurderet som uden lovhjemmel, får særlig opmærksomhed i ledelsens og medarbejdernes opfølgningen på magtanvendelser.

Herudover følger Fagligt Sekretariat i forvaltningen også op på udvalgte magtanvendelser foretaget uden hjemmel i voksenansvarsloven direkte med de enkelte tilbuds afdelingsleder.

Tabel 4 nedenfor viser, at antallet af børn og unge berørt af magtanvendelser i 2023 og 2024 er uændret. Antallet af pladser er ligeledes næsten uændret med 135 pladser i 2023 og 137 pladser i 2024.

Tabel 4: Antal af normerede døgnpladser og personer berørt af magtanvendelse i 2023 og 2024 i Børn, Familier og Fællesskaber samt Unge, Job og Uddannelse for borgere op til 18 år

24. marts 2025
 Side 8 af 24

Normeret pladstal	Pladsantal 2023	Pladsantal 2024	Antal personer 2023	Antal personer 2024
Børnecentret	40	43	14	13
Center for Special- pædagogiske Børnetilbud	35	38	5	5
Døgncentret (selvejende)	15	15	3	4
Ungecenter Døgn og Støtte (UJU)	45	41	1	1
I alt	135	137	23	23

Udviklingen i antallet af magtanvendelser og antal børn og unge berørt af magtanvendelser bliver nærmere beskrevet i de følgende afsnit om udviklingen i antal magtanvendelser i tilbud tilknyttet Børn, Familier og Fællesskaber samt Unge, Job og Handicap.

Børnecentret

Børnecentrets døgnområde rummer nedenstående fire døgntilbud, som er omfattet af voksenansvarslovens bestemmelser om magtanvendelse.

- Døgninstitutionen Ydungården
- Mini-institutionen Solbrinken
- Mini-institutionen Sølyst
- Mini-institutionen Toften

Døgntilbuddene modtager omsorgssvigtede børn, der anbringes uden for hjemmet. Børnene ligger udviklingsmæssigt inden for normalområdet, men ofte med vanskeligheder som tilknytningsforstyrrelse og opmærksomhedsforstyrrelse, som en reaktion på blandt andet opvækstforhold.

Mini-institutionerne Solbrinken, Sølyst og Toften tilbyder langtids- og søskendeanbringelse i døgntilbud, til børn og unge i alderen 0-18 år, med mulighed for ungestøtte op til det 23 år. Opholdet gives i en af tre nævnte små familielignende enheder, hvor børnene kan bo hele deres barndom.

Døgninstitutionen Ydungården er en socialpædagogisk behandlingsinstitution. Døgntilbuddet rummer ni pladser. Målgruppen er normalt begavede, socialt udsatte og omsorgssvigtede børn, i alderen 3-15 år, med adfærds- og tilknytningsforstyrrelser.

24. marts 2025
Side 9 af 24

Fagligt Sekretariat har i 2024 modtaget 58 indberetninger fra døgntilbuddene i Børnecentret. I 2023 modtog Fagligt Sekretariat 48 indberetninger om magtanvendelser.

I alt er 56 ud af 58 indberetninger i 2024 foretaget med lovhjemmel i voksenansvarsloven om fysisk fastholdelse og tilbageførelse af børn. Formålet var at beskytte andre børn, barnet selv mod skade eller sikre medarbejdernes sikkerhed.

Sammenholdt med 2023 er antallet af børn, som er berørt af magtanvendelser i 2024 næsten uændret. Det betyder at enkelte børn i Børnecentret er blevet udsat for relativt flere magtanvendelser sammenholdt med 2023.

Her skal det nævnes at et barn i Børnecentret er blevet berørt af 11 magtanvendelser i 2024 mod 4 kun magtanvendelser i 2023. Barnet har reageret på sine familierelationer og andre børn i tilbuddet. Herudover er et barn anbragt i 2024 i Børnecentret, blevet berørt af 22 magtanvendelser. Barnet blev anbragt på baggrund af omsorgssvigt og traumer i barndommen, som kommer til udtryk i gennemgribende vanskeligheder.

I 2024 er kun to magtanvendelser foretaget uden lovhjemmel i voksenansvarsloven. Her blev et barn løftet og et andet barn blev forhindret i at forlade tilbuddet. Det skal understreges, at de to magtanvendelser var absolut nødvendige for at beskytte børnene mod at skade sig selv eller andre.

Børnecentrets Børne- og Ungehem har stærkt fokus på at begrænse antallet af magtanvendelser mest muligt. Centret arbejder konfliktnedtrappende ud fra metoder som Low Arousal, Mentalisering, Miljøterapi og med risikovurderinger, ind i det forebyggende arbejde. Nye medarbejdere og vikarer modtager undervisning i Lov om Voksenansvar og konfliktnedtrappende metoder, i relation til det enkelte Børne- og Ungehjems målgruppe.

Børnecentret arbejder forebyggende gennem evaluering af hver indberetning på førstkomende personalemøde med henblik på læring, og tilpasning af den pædagogiske plan for barnet. Det er i 2025 besluttet, at der hvert kvartal gennemgås statistik på uønskede hændelser på personalemøderne. Statistikken skal bidrage med databaseret viden om, hvornår på dagen og ugen, der er indberettet uønskede hændelser, som sammenholdes med kvartalets magtanvendelser. Intentionen er at centret på denne måde kan bruge statistikken, som et målrettet redskab til at forebygge magtanvendelser.

Center for Specialpædagogiske Børnetilbud

Center for Specialpædagogiske Børnetilbud (CSB) er et center for børn og unge med handicap og deres familier. Centret rummer tre døgnafdelinger

(Skovkanten, Lysningen og Toppen), hvor målgruppen er omfattet af voksenansvarslovens bestemmelser om magtanvendelses.

24. marts 2025
Side 10 af 24

I 2024 blev fem børn i tilbud i CSB i alt berørt af 23 magtanvendelser. I 2023 blev det samme antal børn berørt af fem magtanvendelser. Der er således sket en markant stigning i antallet af magtanvendelser. Derimod er antallet af børn berørt af magtanvendelse uændret sammenholdt med 2023.

I 2024 gennemførte CSB en magtanvendelse uden lovhjemmel i voksenansvarsloven. Magtanvendelsen er uden lovhjemmel fordi personalet i situationen vælger at trække barnet ud af lokalet, imens barnet ligger på gulvet. Mulige tiltag er blevet drøftet for at undgå en gentagelse.

CSB fremhæver at stigningen i antallet af magtanvendelser i 2024 primært skyldes at 15 af de 23 magtanvendelser i 2024 er i forhold til et barn, der blev indskrevet på CSB primo 2024. CSB har siden indskrivningen arbejdet på at justere døgntilbuddets forståelse af barnets handicap. CSB har på denne baggrund justeret de stressprofiler og konflikthåndteringsstrategier, der er udarbejdet for barnet. Sidstnævnte forhold betyder, at CSB ikke så ofte kommer i konfliktsituationer. Samtidig er CSB blevet bedre i stand til at arbejde med og i konfliktsituationer, der måtte opstå, uden det medfører brug af magt.

CSB gennemgår alle magtanvendelser på personalemøder sammen med intern supervisor. Dette med henblik på at uddrage læring og tilrette de enkelte børns konflikthåndteringsstrategier. CSB understreger også, at konfliktniveauet og dermed det potentielle behov for magtanvendelser, varierer med den konkrete sammensætning af børnegrupper, og de dynamikker der følger deraf. Antallet af magtanvendelser vil derfor kunne ændre sig i takt med ændringer i de konkrete indskrivninger og dermed ændringer i sammensætningen af børnegrupper.

Den selvejende institution Døgncentret

Døgncentret er en Selvejende Institution med driftsoverenskomst med Aarhus Kommune. Døgncentret rummer to selvejende institutioner henholdsvis Bethesda Familieindsatser og Chr. IX børnetilbud. Bethesdas målgruppe er ikke omfattet af voksenansvarsloven.

Chr.IX Børnehjem er et akut og midlertidigt anbringelsessted, der arbejder med pædagogiske observationer og udredninger. De børn, der anbringes i tilbuddet, er der som oftest i en kort periode. Chr.IX Børnehjem modtager børnene i en periode, hvor omstændighederne i børnenes liv ofte er meget kaotiske, hvilket medvirker til, at børnene ofte er i krise samt påvirket af tab og traumer. Børnene er vidende om, at de skal bo kortvarigt på Chr.IX Børnehjem, og mens børnene er anbragt på Chr.IX vil de opleve at andre børn flytter ud og ind af tilbuddet.

24. marts 2025
Side 11 af 24

I 2024 modtog Fagligt Sekretariat 12 indberetninger om magtanvendelser fra Døgncentret. Dette er en stigning sammenholdt med 2023, hvor Fagligt Sekretariat modtog tre indberetning om magtanvendelse. I 2024 blev fire børn berørt af magtanvendelse. I 2023 blev tre børn berørt af magtanvendelse.

Magtanvendelserne i 2024 er alle foretaget med hjemmel i voksenansvarsloven. Det skal tilføjes, at enkelte børn er blevet berørt af flere magtanvendelser for at stoppe angreb mod andre børn og medarbejdere.

Chr.IX Børnehjem har kontinuerligt fokus på at arbejde med nedbringelse af magtanvendelser. Chr.IX Børnehjem arbejder målrettet med dette på ugentlige p-møder, hvor hvert enkelt barn drøftes og pædagogik tilrettes og justeres efter behov. Herudover har den samlede personalegruppe 3 årlige kursusdage med SIKK i forhold til forebyggelse af magtanvendelser. Personalet arbejder med tryghedsprofiler, risikovurderinger på alle børn, samt med Low Arousal og medarbejderskift, når noget eskalerer. Dette er med henblik på at have så få magtanvendelser som muligt, og sikre de bedst mulige pædagogiske indsats over for det enkelte barn.

5.2 Magtanvendelser i eksterne tilbud til børn og unge

Tabel 5 nedenfor viser, at der i 2024 blev gennemført 100 magtanvendelser med lovhjemmel og 9 uden lovhjemmel i voksenansvarsloven over for børn og unge under 18 år i eksterne tilbud. I 2023 blev der tilsvarende udført 183 magtanvendelser med lovhjemmel og 10 uden lovhjemmel i voksenansvarsloven over for børn og unge under 18 år. Antallet af børn berørt af magtanvendelse er næsten uændret i samme periode.

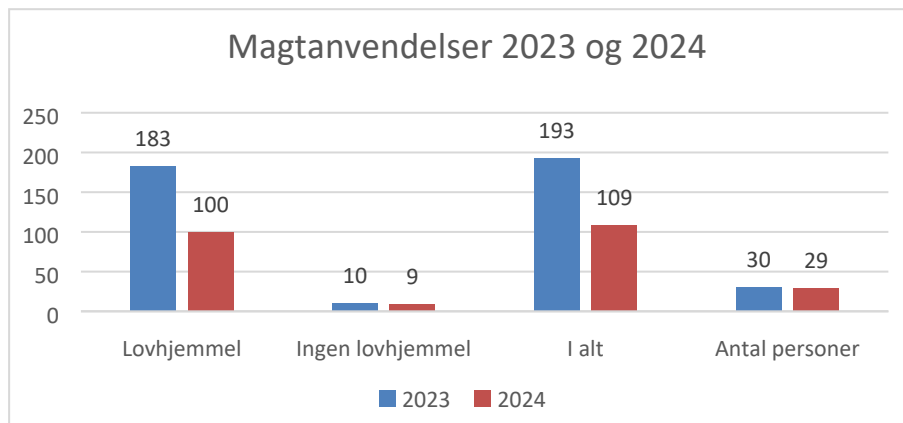
Faldet i antal magtanvendelser i 2024 sammenholdt med 2023 viser at enkelte børn og unge er udsat for betydelig færre magtanvendelser i 2024 sammenholdt med 2023. Enkelte børn anbragt på regionale sikrede institutioner er udsat for betydelig færre magtanvendelser i 2024 sammenholdt med 2023.

Dog skal det tilføjes, at to unge anbragt eksterne tilbud i 2024 er udsat for relativt mange magtanvendelser i 2024. De unger er i 2024 anbragt i en af Region Midtjyllands delvis lukkede behandlingsinstitutioner, og i Region Midtjyllands sikrede institution primært for unge anbragt i varetægtssurrogat, under farlighedskriteriet, til pædagogisk observation, i længerevarende behandling, af UKN eller som led i en ungdomssanktion.

Tabel 5: Magtanvendelser i eksterne døgntilbud og antal børn og unge under 18 år, der har været berørt af magtanvendelser i 2023 og 2024.

24. marts 2025
 Side 12 af 24

Det skal bemærkes, at antallet af magtanvendelser er faldet selvom flere børn er blevet anbragt i eksterne tilbud, jævnfør tabel 6.

Tabel 6. Antal døgnpladser til børn og unge under 18 år i eksterne tilbud i 2023 og 2024

Døgnpladser	2023	2024
Eksterne pladser	78,7	102,6
Ekstern aflastning	12,6	38,4
Samlet pladstal	91,3	141,0

6. Magtanvendelser i Voksne, Job og Handicap

6.1 Magtanvendelser på tilbud tilknyttet Voksne, Job og Handicap

Akutte magtanvendelser

I dette afsnit beskrives udviklingen i antal magtanvendelser fordelt på Center for Specialpædagogiske tilbud til Voksne, Center for Bofællesskaber og Beskæftigelse til Voksne, Center for Bosteder til Voksne og Center for Autisme-tilbud til Voksne (VJH).

På voksenområdet betyder nye regler om magtanvendelse (jævnfør også afsnittet 3 om lovgivning) at tilbuddenes brug af forhåndsgodkendelser ikke længere skal registreres dagligt og indberettes månedligt. Antallet af indberetninger om brug af forhåndsgodkendelser på voksenområdet indgår derfor

ikke i nedenstående tabel 7 over antal akutte magtanvendelser i 2024 sammenholdt med 2023.

24. marts 2025
Side 13 af 24

Tabel 7 viser, at der i 2024 var 88 akutte magtanvendelser i interne bo- og dagtilbud til voksne med udviklingshandicap. Dette er en lille stigning i forhold til 2023, hvor der blev gennemført 78 akutte magtanvendelser.

Tabel 7: Antal af akutte magtanvendelser i 2023 og 2024 på interne bo- og dagtilbud til voksne med udviklingshandicap fyldt 18 år.

Kommunale tilbud	Magtanvendelser 2023			Magtanvendelser 2024		
	Lovhjemmel	Uden lov- hjemmel	I alt	Lov- hjemmel	Uden lov- hjemmel	I alt
Center for Bofællesskaber og Beskæftigelse til Voksne	3	4	7	2	1	3
Center for Bosteder til voksne	15	6	21	13	9	22
Center for Specialpædagogiske til Voksne	5	5	10	7	7	14
Center for Autismetilbud til Voksne	30	10	40	33	16	49
I alt	53	25	78	55	33	88

Tabel 8 nedenfor viser, at antallet af personer, som blev berørt af magtanvendelse i 2024, er steget med 8 personer sammenholdt med 2023. Her skal bemærkes, at pladstallet i samme periode er steget med 13,4 pladser.

Tabel 8: Antal af normerede pladser og antal voksne som er blevet berørt af akutte magtanvendelse i 2023 og 2024.

Interne tilbud	Pladstal 2023	Pladstal 2024	Antal per- soner 2023	Antal per- soner 2024
Center for Autismetilbud til Voksne	174	176	13	16
Center for Bofællesskaber og Beskæftigelse	608,8	615	4	3
Center for Bosteder til voksne	207,8	210	10	14
Center for Specialpædagogiske tilbud til Voksne	183	191	7	9
I alt	1.280,6	1.294	34	42

24. marts 2025
 Side 14 af 24

Forhåndsgodkendelser til at benytte magtanvendelse i VJH

Tabel 9 nedenfor viser, at bo- og dagtilbuddene i VJH i 2024 har 52 borgere med forhåndsgodkendelse til at anvende stofsele til fastspænding i kørestol, tryghedsskabende velfærdsteknologi i form af forskellige alarmer og låsning af borgers terrassedør i nattetimerne eller fastholdelse i hygiejne situationer.

Tabel 9: Antal borgere med forhåndsgodkendelse i 2024

Centre i VJH	Antal borgere med forhåndsgodkendelse
Center for Autismetilbud til Voksne	6
Center Bofællesskaber og Beskæftigelse	1
Center for Bosteder til Voksne	38
Center for Specialpædagogiske tilbud til Voksne	7
I alt	52

Udviklingen i antal og typer af magtanvendelser

Udviklingen i antal magtanvendelser og typer af magtanvendelser viser, at VJH igennem de seneste år er lykkedes med at begrænse antallet af akutte magtanvendelser. Den relativt lille stigning på 10 magtanvendelser i 2024 skal sammenholdes med at pladstallet i VJH i samme periode er steget med 10 pladser.

Arbejdet med at begrænse antallet af akutte magtanvendelser i VJH sker blandt andet ved, at tilbuddene arbejder med Low Arousal (LA2 og LA2u) metoden. I begge udgaver af metoden er der grundlæggende tale om et samtale- og refleksionsredskab, der har til formål at fremme trivslen på botilbuddet og nedbringe voldsomme episoder og magtanvendelser. Det sker ved en særlig systematik, hvor både borgernes og medarbejdernes perspektiver anvendes i den faglige indsats. LA2u (Low Arousal 2 – understøttet) er mere visuelt understøttet, og der arbejdes med et tilstræbt indefra-perspektiv, hvis ikke der er et talesprog hos borgeren.

Centrene har også særligt fokus på at styrke ledere og medarbejderes kompetencer til håndtering af magtanvendelser, og hvordan man bedst kan forebygge magtanvendelser. Ledere og medarbejdere undervises i håndtering og registrering af magtanvendelser samt servicelovens regler om magtanvendelse. Fagligt sekretariats undervisningsteam har i løbet af efteråret 2024 og frem undervist personalet i 35 ud af 50 af bo- og dagtilbud i VJH i de nye regler om magtanvendelse. Herudover er der planlagt undervisning af personalet i de resterende 15 tilbud i 2025. Undervisningsteamet be-

står af forskellige fagpersoner: en jurist fra Fagligt Sekretariat, en kvalitetsmedarbejder og to socialpædagogiske afdelingsledere i VJH.

24. marts 2025
Side 15 af 24

Systematisk erfaringsudveksling og vidensdeling bidrager også til at understøtte den faglige kvalitet i tilbuddene, og dermed begrænset antallet af magtanvendelser.

Endelig skal det understreges, at MSB i høj grad prioriterer at følge udviklingen på området for magtanvendelse. Fagligt Sekretariat giver rådgivning og vejledning og inddrages særligt i forhold til kompetenceudvikling. Herudover har Fagligt Sekretariat ansvaret for sagsbehandlingen af ansøgninger om magtanvendelse, samt vurderingen af om magtanvendelser er foretaget med eller uden hjemmel i serviceloven.

Tilbud med relativt mange magtanvendelser modtager også løbende intern og ekstern supervision med henblik på at forebygge magtanvendelser. Fagligt Sekretariat er desuden ansvarlig for at orientere drifts- og centerchefer om status på magtanvendelsesområdet, herunder den løbende vurdering af indberetningerne om magtanvendelse.

Udviklingen i antallet og typer af magtanvendelser bliver uddybet i afsnittene nedenfor om de enkelte centre i VJH.

Center for Bosteder til Voksne (CBV)

Center for Bosteder til Voksne (CBV) har udviklingshæmning som sit faglige speciale, og samarbejder tæt med de andre centre omkring specialet.

CBV rummer følgende botilbud og interne aktivitetscentre til voksne med udviklingshæmning: Bofællesskabet Elev, Bofællesskabet Elevhus og tilbuddet interne aktivitetscenter, Bo- og dagtilbuddet Mårslet, Bo- og dagtilbuddet Skødstrup, Skovlund bo-og aktivitetscenter samt Bocenter Tranbjerg.

CBV giver tilbud til borgere, der har betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne. Borgerne kan have dobbeltdiagnoser, herunder fysiske handicap. Borgerne har behov for både pædagogisk støtte samt pleje og omsorg. Alle tilbuddene er døgndækket, og næsten alle botilbud har tilknyttet et internt aktivitetscenter.

I 2024 har Fagligt Sekretariat modtaget 22 indberetninger om akut magtanvendelser fra tilbud i CBV. I 2023 har CBV indberettet 21 akutte magtanvendelser. Tilsvarende er pladstallet i CBV i 2024 næsten uændret sammenholdt med 2023. Antallet af personer berørt af magtanvendelse er steget lidt fra 10 personer i 2023 til 14 personer i 2024.

Akutte magtanvendelser med hjemmel i serviceloven

CBV har i 2024 gennemført 13 akutte magtanvendelser med hjemmel i servicelovens bestemmelser om magtanvendelse. Magtanvendelser er udført for at beskytte en borger, andre borgere eller medarbejdere mod fysisk skade.

24. marts 2025

Side 16 af 24

Akutte magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven

CBV har i 2024 gennemført 9 magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven. Enkelte magtanvendelsen er blevet gennemført med et forebyggende sigte for at undgå, at borgeren sandsynligvis ville komme til at udsætte sig selv for fare. I andre tilfælde er borgers kørestol blevet slukket for at undgå, at borger kørte ind i andre personer. Socialtilsyn Midt har fastslået, at der ikke er hjemmel i servicelovens bestemmelser om magtanvendelse til at slukke for en kørestol. Når en medarbejder slukker for strømmen til en kørestol, er det derfor en magtanvendelse uden hjemmel i serviceloven. En enkelt borger har i ganske kort tid siddet alene i et rum med låst kørestol. Endelige er enkelt magtanvendelse vurderet til at være lidt for indgribende i situationen, og kunne sandsynligvis være undgået.

Særlige indsatser i CBV

Alle afdelinger i CBV arbejder med anerkendende tilgang med udgangspunkt i Fælles Faglig Strategi. Magtanvendelser drøftes altid på kommende p-møder eller i medarbejderteams. Herudover behandles antallet af magtanvendelser og forebyggende tiltag årligt i LMU og i centrets fælles arbejds miljøgruppe.

Magtanvendelserne i CBV kan primært forklares med, at enkelte borgere har været i mistrivsel. Både medarbejdere og ledelse har stort fokus på at forebygge magtanvendelser. Tilbuddene anvender udvalgte pædagogiske metoder såsom LA2u, KRAP og neuropædagogik for at forebygge magtanvendelse.

Tilbuddene har i 2024 fortsat arbejdet fra de foregående år med forankringen af LA2u. LA2u har givet medarbejderne stærkere fokus og struktur i forhold til at møde borgerne, hvor de er -herunder tage udgangspunkt i borgerens ønsker og drømme. Magtanvendelse er absolut sidste udvej og følges altid op med ro-givende og tryghedsskabende relations arbejde.

Endelig er udvalgte borgere blevet tilbudt VISO-forløb og forløb med fagkonsulent for at styrke borgerens trivsel. Forløbene har givet medarbejdere en større viden om/indsigt i borgerens strategier for livsmestring, og har dermed begrænset magtanvendelse mest muligt.

Medarbejdere fra CBV tilbydes også undervisning i relevante pædagogiske metoder, der kan understøtte borgernes livsmestring og dermed begrænse

magtanvendelse. Samtidig er der i CBV fokus på at drage læring af de situationer, hvor en borger bliver berørt af magtanvendelse.

24. marts 2025
Side 17 af 24

Center for Autismetilbud til Voksne

Center for Autismetilbud til Voksne (CAV) har autisme som sit faglige speciale. CAV rummer følgende botilbud, bofællesskaber og aktivitetstilbud til voksne med udviklingshandicap: Kilebo, Havbo, Tingagergården, Albertsvænge, Solgården, Sagagården, Risskovbrynet, Baldergården og Aktivitetscentret Kileparken, Kileafastning samt Aktivitetshuset Havkærparken.

CAV's målgruppe er voksne med autismspektrum forstyrrelse og voksne med udviklingshandicap. CAV giver både tilbud til voksne, som har et let støttebehov og voksne med et mere omfattende behov for pædagogisk støtte og omsorg. Der er således både tilbud med og uden døgndækning.

I 2024 har Fagligt Sekretariat modtaget 49 indberetninger om akut magtanvendelse fra tilbud i Center for Autismetilbud til Voksne. I 2023 er tilbud i CAV registreret med 40 indberetninger om akut magtanvendelse. Pladstallet i CAV i 2024 er næsten uændret sammenholdt med 2023. Antallet af personer berørt af magtanvendelse er steget lidt fra 13 borgere i 2023 til 16 borgere i 2024.

Akutte magtanvendelser med hjemmel i serviceloven

CAV har i 2024 gennemført 33 akutte magtanvendelser med hjemmel i servicelovens §124d. Magtanvendelser er udført for at beskytte borgeren, andre borgere eller medarbejdere mod fysisk skade.

Akutte magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven

CAV har i 2024 gennemført 16 magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven. Magtanvendelserne er gennemført med det primære formål at undgå, at borgere og medarbejdere kom fysisk til skade.

Enkelte borgere har været udsat for akut magtanvendelse, fordi medarbejdere i bekymring for borgerne besluttede at låse sig ind i deres bolig uden samtykke fra borgeren.

TCP-medarbejdere (tryghedsskabende personale fra eksternt vagtselskab) har anvendt magtanvendelse, for at beskytte medarbejdere mod fysisk angreb. Lovgivningen giver imidlertid ikke mulighed for, at magtanvendelse kan udføres af TCP-medarbejdere.

En anden borger havde fået fat på tilbuddets vagttelefon, og ville ikke levere telefonen tilbage til medarbejderen. Servicelovens i § 124c om afværgehjælp giver ikke hjemmel til at tage telefonen fra borgeren, da borgeren ikke forsøger at ødelægge telefonen.

Enkelte magtanvendelser er også gennemført for at forebygge, at andre borgere ville føle sig generet eller utrygge ved at blive udsat for en anden borgers grænseoverskridende adfærd. Imidlertid er der ikke lovhjemmel til at tilbageholde en borger, hvis indgrebet har et forebyggende sigte.

24. marts 2025
Side 18 af 24

Endelig har CAV udført en magtanvendelsen uden hjemmel fordi en medarbejder forsøgte at forhindre en borger i at komme ud ad sin dør uden først at skulle fjerne en forhindring.

Særlige indsatser i CAV

CAV har i 2024 haft øget opmærksomhed på at begrænse antallet af magtanvendelser. CAV har blandt andet modtaget undervisning i magtanvendelsesregler på ledermøder samt undervisning af medarbejdere på personalemøder.

Det er CAV' vurdering, at den mindre stigning i antallet af magtanvendelser kan forklares med, at CAV har sat ekstra fokus på kendskabet til hvad og hvornår magtanvendelse skal registreres og indberettes. CAV forventer at kunne begrænse omfanget af magtanvendelse, og opnå læring så magtanvendelser fremadrettet kan håndteres pædagogisk med mindst mulig brug af magtanvendelse.

Herunder har CAV tilknyttet kvalitetsmedarbejder til tilbud med relativt mange indberetninger. Tilbuddene modtager direkte sparring på gennemførte magtanvendelser. Dette har givet en øget faglig opmærksomhed på magtanvendelse og læring af episoderne. Det er CAV' vurdering, at magtanvendelserne på denne måde kan begrænses til et absolut minimum og med forståelse for mindste indgriben, skånsomheds- og proportionalitetsprincippet.

I CAV' intromateriale til nye medarbejdere indgår også LA2 intropakken, som skal sikre at nye medarbejdere har de rette værktøjer til altid at arbejde med konflikt nedtrapping og forebyggelse.

Endelig arbejder CAV med tværgående læringsgrupper i centeret omkring LA2, hvor der sættes fokus på erfaringsudveksling af metoden og vidensdeling i forhold til at arbejde med Low Arousal som konflikt nedtrappende metode.

Center for Bofællesskaber og Beskæftigelse til voksne (CBB)

Center for Bofællesskaber og Beskæftigelse har beskæftigelse som sit faglige speciale.

CBB rummer følgende botilbud og aktivitetstilbud samt samværstilbud til voksne med udviklingshandicap: Bofællesskaberne Grundtvigsvej, Nagelsvej, Hasselager, Stenhøj, AnneHuse, Hjortshøj, Stautruphus, Søstjernen, Skejbyparken, Myrholmsvej, Harlev, Bronzealdertoften og botilbuddet Lyngå

Kollegiet samt aktivitetstilbuddene Idrætscenter Aarhus, Karavana, Perron X (samværstilbud), Aktivitetscenter Abildhus, Kompetencecenter Nord og Bøgeskovgård Aktivitetscenter.

24. marts 2025
Side 19 af 24

Målgruppen i bofællesskaberne er voksne med udviklingshandicap, som har behov for let støtte i hverdagen. Enkelte botilbud er målrettet borgere, der har behov for en døgn-dækket indsats. Aktivitets- og samværstilbuddene giver tilbud til borgere med helt forskellige behov for pædagogisk støtte og praktisk hjælp. Herudover er flere borgere i beskyttet beskæftigelse.

I 2024 har Fagligt Sekretariat modtaget 3 indberetninger om akut magtanvendelse fra tilbud i CBB. I 2023 er tilbud i CBB registreret med 7 indberetninger om akut magtanvendelse.

CBB har, på trods af sit relativt høje pladstal, sammenlignet med de tre øvrige centre i VJH (jævnfør også Tabel 8) meget få magtanvendelser. Dette kan forklares med, at bo- og dagtilbuddene i CBB giver tilbud til borgere, hvor magtanvendelse som udgangspunkt ikke er nødvendig for at sikre borgernes trivsel og fysiske helbred.

Magtanvendelser med og uden hjemmel i serviceloven i CBB

CBB har i 2024 gennemført 2 akutte magtanvendelser med hjemmel i servicelovens §124d. Magtanvendelser er udført for at beskytte anden borger eller medarbejdere mod fysisk skade.

CBB har herudover gennemført en magtanvendelse uden hjemmel. Magtanvendelse blev gennemført i nødværge for at forhindre angreb mod medarbejder.

Særlige indsatser i CBB

CBB har fokus på at opdatere medarbejdere og ledere i gældende regler og retningslinjer på området for magtanvendelse.

CBB arbejder også løbende med at forebygge magtanvendelse, og sikre at der følges op på de få gennemførte magtanvendelser. I sparringssamtaler mellem afdelingsleder og centerchef drøftes magtanvendelser regelmæssigt. Magtanvendelserne analyseres for at drage læring, og så vidt muligt undgå magtanvendelse i fremtiden.

Derudover tilbydes medarbejderne uddannelse i udvalgte tilgange og pædagogiske metoder herunder neuropædagogisk tilgang og KRAP. Undervisningen understøtter at brugen af magtanvendelse begrænses mest muligt. CBB gør også brug af det tværgående Oligofreniteam i VJH for at sikre at borgernes trivsel. VISO-forløb understøtter ligeledes borgerens trivsel og livsstring mest muligt og medvirker dermed til at undgå magtanvendelse.

Center for Specialpædagogiske tilbud til Voksne (CSV)

Center for Specialpædagogiske tilbud til Voksne (CSV) har udviklingshandicap og psykiatri, samt senhjerneskade som sine faglige specialer.

24. marts 2025

Side 20 af 24

CSV rummer følgende bo- og dagtilbud: Bofællesskabet Majvænget, Bo- og aktivitetscenter Snåstrup Vestergård. Helhedstilbuddet Hvilstedhus, Bofællesskabet Vintervej, Bostedet Nordbyvænget, Bofællesskabet Lisbjergshus samt bofællesskaberne Børglumvej, Møllevangs Allé og Mallingslund. Derudover er Neuropædagogisk Team tilknyttet centret.

I 2024 har Fagligt Sekretariat modtaget 14 indberetninger om akut magtanvendelse fra Center for Specialpædagogiske tilbud til Voksne. I 2023 er CSV registreret med 10 indberetninger om akut magtanvendelse. Pladstallet i CSV er også steget lidt fra 183 pladser i 2023 til 191 i 2024. Antallet af personer berørt af magtanvendelse er steget fra 7 personer i 2023 til 9 personer i 2024.

Akutte magtanvendelser med hjemmel i serviceloven

CSV har i 2024 gennemført 7 akutte magtanvendelser med hjemmel i servicelovens §124d. Magtanvendelser er udført for at beskytte borgeren, andre borgere eller medarbejdere mod fysisk skade.

Akutte magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven

CSV i 2024 ligeledes gennemført 7 magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven. Magtanvendelserne er gennemført med det primære formål at undgå at borgere og medarbejdere kom fysisk til skade.

En magtanvendelse er udført uden hjemmel fordi en medarbejder kortvarigt låste en dør i forsøget på at forhindre en borger løbe udenfor og udsætte andre for fare.

CSV har også låst døren til borgers bolig op uden samtykke fra borgeren. Formålet var at støtte borgeren i at overholde aftaler, som borgeren ønskede at imødekomme.

I et andet tilfælde er det vurderet, at medarbejdere skulle have trukket sig væk fra borgeren og dermed undgå konflikten/magtanvendelsen.

Herudover har medarbejdere i enkelte situationer fastholdt borgeren i forbindelse med sundhedsmæssig behandling. Medarbejdere kan alene efter anmodning fra lægen medvirke til at fastholde borgere i forbindelse med sundhedsmæssig behandling. Her er det så lægens ansvar at indberette indgrebet i sin database som en tvangsbehandling.

Særlige indsatser i CSV

Samlet set vurderer CSV, at en væsentlig forudsætning for at undgå magt-anvendelse er centrets stærke faglighed. Dette giver en forståelse for bor-gernes perspektiv, og hvad en udfordrende adfærd er udtryk for.

24. marts 2025
Side 21 af 24

CSV fremhæver, at udadreagerende adfærd er et udtryk for, at indsatsen ik-ke er den rigtige. CSV arbejder derfor både pædagogisk og sundhedsfagligt løbende med at justere indsatsen, så borgerens ønsker og behov imøde-kommes. CSV gennemfører også individuelle forløb, der kan understøtte borgerens trivsel og livsmestring mest muligt, og medvirke til at undgå magt-anvendelse.

Herudover anvender CSV LA2 og LA2u som metode til at forebygge magt-anvendelse. Endelig tilbydes medarbejderne undervisning i konflikthåndte-ring og i magtanvendelsesreglerne.

6.2 Særligt i forhold til flytning uden samtykke

En borger, der enten modsætter sig eller ikke har kognitive evner til selv at sige ja til at flytte ind i et botilbud, kan kun flyttes, når særlige betingelser er opfyldt og med Familieretshusets godkendelse. Det gælder også selv om kommunen, værgeren og de pårørende er enige om, at borgeren kan få bedre hjælp på det pågældende botilbud. Det skyldes, at flytninger uden samtykke betragtes som et stort indgreb i borgerens selvbestemmelsesret.

I juli 2024 trådte en række mindre ændringer af reglerne i kraft. Fra denne dato skal der være beskikket en personlig og evt. økonomisk værge forud for indstilling til Familieretshuset. Samtidig er anvendelsesområdet for reglerne ændret lidt, så en bredere målgruppe kan flyttes uden samtykke. Særligt kra-vet om at der skal være beskikket en værge forud for indstillingen, har sam-men med de lange sagsbehandlingstider for værgemål haft betydning for det relativt lille antal flyttesager i 2024.

Sociale Forhold og Beskæftigelse anmodede i 2024 Familieretshuset om at godkende 9 flytninger uden samtykke. 5 af sagerne handlede om flytning til botilbud af borgere, som enten var hjemmeboende eller som boede i et til-bud, der ikke længere var egnet til vedkommende. 4 af sagerne handlede om borgere på botilbuddet Tranbjerg, der i forbindelse med renovering af bo-tilbuddet skal genhuses i nogle dertil godkendte pavilloner. Alle 9 indstillinger blev godkendt af Familieretshuset.

Der er tale om et lille fald i antallet af sager i forhold til 2023, hvor Familie-retshuset behandledes 13 indstillinger fra Sociale Forhold og Beskæftigelse.

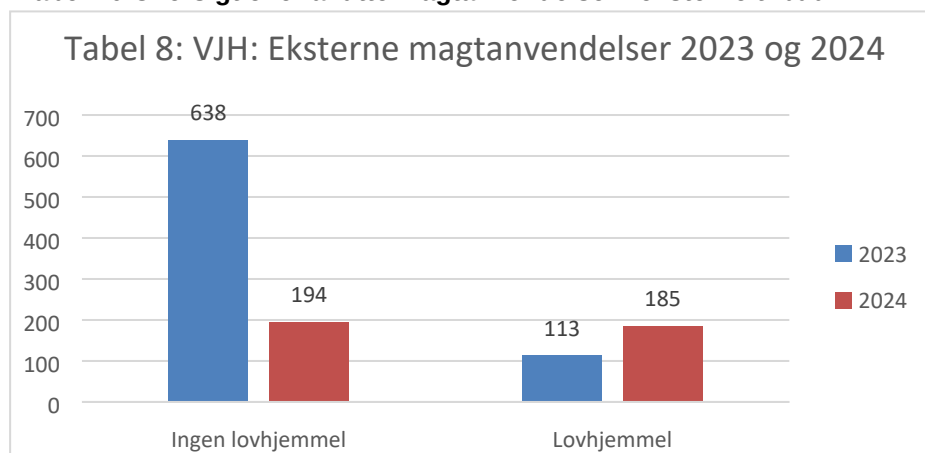
6.3 Eksterne tilbud - Aarhusborgere på private og regionale tilbud eller på tilbud i andre kommuner

Tabel 10 nedenfor viser, at antallet af magtanvendelser er faldet markant i periode, I 2024 var antallet af akutte magtanvendelser overfor borgere i eksterne tilbud på 379. I 2023 var antallet af akutte magtanvendelser på 751. Særligt viser tabellen, at faldet i antal akutte magtanvendelser primært skyldes et stort fald i antallet af magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven.

24. marts 2025
Side 22 af 24

Tabel 10 Oversigt over akutte magtanvendelser i eksterne tilbud

Herudover er der sket en minimal i stigning antallet af borgere berørt af magtanvendelse fra 48 borgere i 2023 til 49 borgere i 2024.

Antallet af akutte magtanvendelser uden hjemmel i serviceloven er faldet markant fordi to borgere ikke længere udsættes for daglige magtanvendelser i form af låst skabslåge og låsning af dør til badeværelset om natten. Magtanvendelserne er ikke længere nødvendige for at sikre borgernes trivsel og fysiske helbred. Antallet af magtanvendelser er dog fortsat relativt højt. En væsentlig forklaring på dette er, at en borger har en historik med at køre fast i selvskademønstre. Borgers rådgiver er i tæt dialog med tilbuddet om indsatser der kan forbedre borgers trivsel, og dermed begrænse antallet af akutte magtanvendelser for at forhindre selvmord.

Forhåndsgodkendelser til at benytte magtanvendelse i eksterne tilbud

Eksterne tilbud har 31 borgere med forhåndsgodkendelse til at anvende stofsele til fastspænding i kørestol, tryghedsskabende velfærdsteknologi i form af forskellige alarmer og låsning af borgers terrassedør i nattetimerne eller fastholdelse i hygiejne situationer. Hovedparten af forhåndsgodkendelserne er givet til Sølund og Sødisebakke, der har relativt mange borgere med behov for forhåndsgodkendelse til at benytte stofsele, tryghedsskabende velfærdsteknologi og låsning af terrassedøre.

Køb af pladser i eksterne tilbud

Udviklingen i antallet af magtanvendelser skal ses i sammenhæng med, at Aarhus Kommune primært køber specialpladser i andre kommuner og regioner til borgere med betydelig og varig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne samt stort behov for at blive skærmet.

24. marts 2025
 Side 23 af 24

Det markante fald i antal magtanvendelser i 2024 skal også ses i sammenhæng med, at Aarhus Kommunes køb af eksterne døgnpladser er steget fra 543 helårspladser i 2023 til 598 helårspladser i 2024.

Tabel 11 nedenfor viser udviklingen i køb af eksterne pladser i perioden 2023 til 2024.

Tabel 11: Køb af eksterne helårspladser til Aarhus-borgere fyldt 18 år

Dag og døgntilbud	Serviceleven	2023	2024
Dagtilbud	§103	81,7	81
	§104	209,2	209,1
	§85-Bor i eget hjem	96,0	98,6
Dagtilbud Total		386,9	388,7
Døgntilbud	§107	227,0	234,5
	§108	138,8	141,5
	§85-Bofællesskab	113,8	127,3
	§85-Botilbud	118,7	108,1
Døgntilbud Total		598,3	611,4
I alt dag- og døgntilbud		985,2	1000,1

7. Magtanvendelser i tilbud tilknyttet Job, Udsatte og Socialpsykiatri

I dette afsnit beskrives udviklingen i antal magtanvendelser i Center for Botilbud i Job, Udsatte og Socialpsykiatri (JUS). De øvrige tre centre (Center for Forebyggelse, Center for Særligt jobrettet indsats og Center for Mestring) i JUS har ikke gennemført magtanvendelser i 2024.

De fleste tilbud tilknyttet Job, Udsatte og Socialpsykiatri (JUS) henvender sig til borgere, der ikke har betydelig og varig nedsat psykisk funktionsevne. Det betyder, at personalet på størstedelen af tilbuddene ikke har lovhjemmel til at gribe ind med magtanvendelse. I de tilfælde, hvor personalet vurderer, at det alligevel er nødvendigt at gribe ind, vil indgrebet i langt de fleste tilfælde blive foretaget og registreret som magtanvendelser uden lovhjemmel i serviceloven.

24. marts 2025
 Side 24 af 24

Tabel 12: Antal magtanvendelser og personer berørt af magtanvendelse i 2023 og 2024 på tilbud i JUS

Tilbud	Magtan- vendelser 2023	Magtan- vendelser 2024	Magtanvendelser i 2024		Personer 2023	Personer 2024
			Lovhjem- mel	Uden lov- hjemmel		
Center for Botilbud	15	30	1	29	4	7
Center for Forebyggelse og Rehabilitering	2	2	0	0	0	0
I alt	17	32	1	29	4	7

Tabellen viser, at antallet af magtanvendelser er steget mærkbart fra 17 i 2023 til 32 i 2024. I 2024 er alle magtanvendelser gennemført i Center for Botilbud. Magtanvendelser er gennemført for at stoppe en borgers forsøg på selvskade/selv mord.

Herudover har medarbejdere i bekymring for borgeres fysiske helbred låst sig ind i deres bolig uden samtykke. En enkelt magtanvendelse er gennemført med hjemmel i §124d i serviceloven. Borgeren tilhørte målgruppen for magtanvendelse, og man ønskede at stoppe en fysisk konflikt mellem to borgere.

**Punkt 4: Byrådstemadrøftelse om
beskæftigelsesreformen (15 min)**

.

Indstilling til rådmanden

22. april 2025 – 15 minutter

Temadrøftelse i byrådet om beskæftigelsesreformen

INDLEDNING

Rådmanden orienteres med denne indstilling om den videre proces ift. den nye beskæftigelsesreform og skal derudover godkende rammen om temadrøftelsen den 30. april 2025, der har til formål at klæde byrådet på til det arbejde, der venter dem. Reformen forventes omsat til lovgivning i løbet af 2025, og der ventes i foråret 2025 forhandlinger mellem regeringen og KL om den endelige udmøntning og implementering, hvorfor der fortsat er en række uafklarede spørgsmål. Uagtet dette står det klart, at der venter byrådet en stor opgave ift. at skulle tage stilling til, hvordan beskæftigelsesindsatsen fremadrettet skal se ud i Aarhus, hvorfor det vurderes hensigtsmæssigt at begynde forberedelsen af byrådet på processen og deres rolle allerede nu.

INDSTILLING

Det indstilles,

1. at rådmanden godkender forklædet til brug for temadrøftelsen af beskæftigelsesreformen i byrådet
2. at rådmanden tager den foreløbige tids- og procesplan til efterretning

SAGSFREMSTILLING

Den 9. april 2025 blev den længeventede beskæftigelsesreform offentliggjort efter aftale mellem regeringen, Det Radikale Venstre, Liberal Alliance, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. Reformen skal indføres frem mod 2030, hvor del-elementer træder i kraft allerede fra februar 2026. I de næste par måneder venter forhandlinger mellem KL og regeringen om den endelige udmøntning og implementering. Derudover vil reformen blive omsat til lovgivning i løbet af 2025 (se bilag 2, for foreløbig MSB-proces og national proces). Der er derfor fortsat flere elementer, som mangler nærmere afklaring, før kommunerne for alvor kan tilrettelægge den fremadrettede beskæftigelsesindsats lokalt.

Uagtet at der fortsat udestår en del, kommer byrådet i højere grad til at skulle tage aktiv stilling til, hvordan beskæftigelsesindsatsen organisatorisk, indholdsmæssigt og økonomisk skal være fremadrettet i Aarhus. Som led i at forberede byrådet på disse beslutninger afholdes en temadrøftelse den 30. april 2025, hvor det forslås at byrådet bl.a. bliver introduceret til reformen og de forventninger, MSB har til den videre proces, heri byrådets kommende rolle.

Indstilling til rådmanden

22. april 2025 – 15 minutter

Der er udarbejdet et udkast til et byrådsforklæde til brug for temadrøftelsen (se bilag 1). Temadrøftelsen vil desuden give forvaltningen et indblik i byrådets væsentligste opmærksomheder ift. reformen, som er givtigt ift. planlægningen af den senere politiske beslutningsproces. Det foreslås, at drejebogen for temadrøftelsen er:

- Introduktion til temadrøftelsen v. Rådmand Anette Poulsen
- Præsentation af beskæftigelsesreformen v. Direktør Erik Kaastrup-Hansen/Forvaltningschef Jeanette Hoppe
  - o Fagligt indhold
  - o Økonomiske konsekvenser
  - o Videre proces
- Spørgsmål og drøftelse af opmærksomhedspunkter (hvis erfaringerne med tidligere temadrøftelser tilsiger det, kan der supplerende forberedes nogle spørgsmål til gruppedrøftelser)
- Afrunding v. Rådmand Anette Poulsen

RESSOURCER

-

KOMMUNIKATION

-

VIDERE PROCES

Efter rådmandens godkendelse oversendes forklædet til temadrøftelsen til BA, og der udarbejdes et oplæg til brug for temadrøftelsen. Når flere af reformens elementer er på plads, kan det evt. blive relevant med endnu en temadrøftelse i byrådet, således der sikres kontinuerlig opfølgning og ejerskab i byrådet.

KOORDINERET MED

-

BILAG

Bilag 1: Forklæde til temadrøftelsen

Bilag 2: Foreløbig proces- og tidsplan vedr. beskæftigelsesreformen

Bilag 3: Forslag til kernefortælling/faglig ramme for beskæftigelsesområdet

---

OL/FAS

14.04.2025

Sagsbehandler: Nille Bregenov & Daniel Færgemand

Tlf.: 41859146 & 41859146

E-post: nilbr@aarhus.dk & lfa@aarhus.dk

Temadrøftelse i byrådet om beskæftigelsesreformen

Den 30. april 2025 kl. 14:30-15:30

---

1. Baggrund

Den 9. april 2025 blev den længe ventede beskæftigelsesreform offentliggjort efter aftale mellem regeringen, Det Radikale Venstre, Liberal Alliance, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. Reformen skal indføres frem mod 2030, hvor delelementer træder i kraft allerede fra februar 2026. Reformen forventes omsat til egentlig lovgivning i løbet af 2025 og der ventes i foråret 2025 forhandlinger mellem regeringen og KL, om den endelige udmøntning og implementering. Der er derfor fortsat flere elementer, som mangler nærmere afklaring, før kommunerne for alvor kan tilrettelægge den fremadrettede beskæftigelsesindsats lokalt.

Uagtet at der fortsat udestår en del, står det klart at byrådet fremover, kommer til at skulle tage stilling til, hvordan beskæftigelsesindsatsen organisatorisk, indholdsmæssigt og økonomisk skal være skruet sammen i Aarhus. Det kommer til at kræve et fornyet fokus. Temadrøftelsen har til formål at introducere byrådspolitikerne til den nye beskæftigelsesreform og klæde dem på til det arbejde der venter dem, når reformen skal omsættes lokalt.

---

2. Forberedelse til mødet

Byrådet kan med fordel forberede sig til drøftelsen ved at læse "Aftale om reform af beskæftigelsesindsatsen – Mere værdighed, større frihed og færre regler.

---

3. På mødet (overordnet drejebog for mødet)

- Introduktion til temadrøftelsen v. Rådmand Anette Poulsen
  - Præsentation af beskæftigelsesreformen v. Direktør Erik Kaasrup-Hansen/Forvaltningschef Jeanette Hoppe
    - o Fagligt indhold
    - o Økonomiske konsekvenser
    - o Videre proces
  - Spørgsmål og drøftelse af opmærksomhedspunkter (evt. faciliteret i en lille proces med gruppedrøftelser)
  - Afrunding v. Rådmand Anette Poulsen
-

Bilag

1. Aftale om reform af beskæftigelsesindsatsen – Mere værdighed, større frihed og færre regler. April 2025.

Tids- og procesplan vedr. arbejdet med beskæftigelsesreformen 2025

Foreløbig intern proces i MSB		
9. april	Beskæftigelsesreformen lander - Rådmanden udsender intranyhed vedr. reformen - JLH udsender intranyhed vedr. reformen - Rådmanden modtager overordnet notat om reformens konsekvenser - Udvalget modtager overordnet notat om reformens konsekvenser	- Intraudmeldinger er udarbejdet - Rådmand – via GO - Udvalg – via mail
10. april	Inspirationsmøde for medarbejdere om beskæftigelsesfaglighed	- Rådmanden byder velkommen
22. april	Rådmanden modtager tids- og procesplan for arbejdet med reformen, samt et forklæde til indhold på en temadrøftelse for byrådet vedr. reformen.	- Rådmandsmøde
23. april	Stillingtagen til eventuel beslutning om håndtering af medarbejdersituationen som konsekvens af beskæftigelsesreformen (anbefaling)	- Direktionsmøde
29. april	Drøftelse af konsekvensanalyse pga. beskæftigelsesreformen	- Direktionsmøde
29. april	Stillingtagen til eventuel beslutning om håndtering af medarbejdersituationen som konsekvens af beskæftigelsesreformen (beslutning)	- Rådmandsmøde (beslutning) og HMU (orientering)
30. april	Temadrøftelse i byrådet vedr. den nye beskæftigelsesreform – Hvad indeholder reformen, hvad betyder den for beskæftigelsesområdet i Aarhus og hvad kan politikerne gøre?	- Temadrøftelse i Byrådet
30. april	Inspirationsmøde for medarbejdere om beskæftigelsesfaglighed	- Rådmanden byder velkommen
maj	Dialogmøder med relevante ledere og tillidsvalgte i driftsområderne (+ efterfølgende opfølgning på intra med lancering af nyhedsbrev)	- JLH afvikler
13. juni	Temadrøftelse i Arbejdsmarkedspolitiskforu m om beskæftigelsesreformen	- Arbejdsmarkedspolitiskforu m (rådmanden er inviteret)
18. juni	Chefgruppen præsenteres for et bud på en beskæftigelsesstrategi i MSB , herunder med et bud på et nyt	- Chefgruppemøde

	kompetenceudviklingskoncept for beskæftigelsesfaglighed	
1.juli	Rådmanden præsenteres for et bud på en beskæftigelsesstrategi i MSB , herunder med et bud på et nyt kompetenceudviklingskoncept for beskæftigelsesfaglighed	- Rådmandsmøde
1.juli	Frist for fremsendelse af analyse vedr. de stærke ledige til §17.4 udvalget	
Sommer	Delkonklusioner fra budgetanalyse vedr. social- og beskæftigelsesområdet fremlægges ifm. magistratens budget 2026.	
Sommerferie		
August	Frist for ekstern høring af Fase 1	- Evt. høringssvar
Efterår	Udvalget præsenteres evt. for et bud på en beskæftigelsesstrategi i MSB , herunder med et bud på et nyt kompetenceudviklingskoncept for beskæftigelsesfaglighed	- Evt. Udvalgsmøde
Efterår	Afvikling af drøftelser med interessenter (f.eks. lokale faglige organisationer, SIND, Erhverv Aarhus mv.	- Evt. som bilaterale møde og evt. som udvalgstemadrøftelser.
Efterår	BUDGET Eventuelle besparelser med virkning i 2026 håndteres i budgetforhandlingerne.	
November	Frist for ekstern høring af Fase 2	- Evt. høringssvar

Foreløbig national proces ift. lovarbejdet (fra STAR) + forhandlinger med KL	
Foråret 2025	Bebudet aftale mellem regeringen og KL vedr. udmøntning og implementering af beskæftigelsesreformen. Forventes som en del af Økonomiaftalen 2026.

Fase 1: ikrafttrædelse februar/Juli 2026	
April 2025	Politisk aftale
Juni 2025	Lovforslag sendes i ekstern høring
August 2025	Frist for ekstern høring
November 2025	Fremsættelse af lovforslag
Februar 2026	Dele af loven træder i kraft
Juli 2026	Resten af loven træder i kraft
Fase 2: Ikrafttrædelse januar 2027	
Oktober 2025	Lovforslag sendes i ekstern høring
November 2025	Frist for ekstern høring
Marts 2026	Fremsættelse af lovforslag
Januar 2027	Forventet ikrafttrædelse

Punkt 6: Orientering fra magistraten (5 min)

.

Punkt 7: Orientering fra udvalget (5 min)

.

Em- Social- og Beskæftigelsesudvalgsmøde
ne:

11. april 2025
Side 1 af 5

Mødedato: 23. april 2025
Mødetid: Kl. 18.15 – 19.45
Mødested: Rådhuset, lokale 398

**SOCIALE FORHOLD OG
BESKÆFTIGELSE**

Fagligt Sekretariat
Aarhus Kommune

Dagsorden kort:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Referat fra udvalgets møde den 2. april 2025
3. Budgettemadrøftelse: Strukturel ubalance på socialområdet med særlig fokus på tabt arbejdsfortjeneste og STU
4. Seniorområdet – Er der et uudnyttet potentiale?
5. Udvalgets dialog med virksomheder
6. Orienteringspunkter
7. Skriftlige orienteringer
8. Kurser og konferencer samt sager på vej til byrådet
9. Kommende møder
10. Evt.

FAS Ledelse og Sundhed

Jægergården,
Værkmestergade 15 B
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte telefon: 41 85 99 39

Direkte e-mail:
sobjr@aarhus.dk/
geja@aarhus.dk
Sag: EMN-2025-003979
Sagsbehandler:
Sofie Brøndt Jørgensen/
Jan Gehlert

1. Godkendelse af dagsorden

Baggrund/formål: Dagsordenen for mødet i Social- og Beskæftigelsesudvalget godkendes.

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 18.15 – 18.18 (3 min.)

Bilag:

- Dagsorden til mødet i Social- og Beskæftigelsesudvalget den 23. april 2025

2. Referat fra udvalgets møde den 2. april 2025

Baggrund/formål: Udvalget orienteres om referatet fra det seneste møde i Social- og Beskæftigelsesudvalget.

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 18.18 – 18.20 (2 min.)

Bilag:

- Referat fra mødet den 2. april 2025

3. Budgettemadrøftelse: Strukturel ubalance på socialområdet, med særlig fokus på tabt arbejdsfortjeneste og STU

11. april 2025
Side 2 af 5

Baggrund/formål: Frem mod budgetlægningen for Budget 2025 gennemføres der en række budgettemadrøftelser i Social- og Beskæftigelsesudvalget. Drøftelserne skal sætte fokus på relevante temaer, som udvalget tidligere er kommet med input til.

I denne drøftelse sættes der fokus på de strukturelle udfordringer på det sociale område med særligt fokus på STU og tabt arbejdsfortjeneste.

Under punktet deltager driftschef Ruth Lehm og Centerchef Mette Lybech fra Børn, Familier og Fællesskaber samt driftschef Janus Hedemann fra Unge, Job og Uddannelse.

Metode: Mundtlig drøftelse

Ansvarlig: Lotte Henriksen/Jeanette Hoppe

Tid: 18.20 – 19.00 (40 min.)

Bilag:

- Forklæde
- Bilag 1 - Afledte effekter af stigende mistrivsel hos børn og unge
- Bilag 2 - Analyse af stigende udgifter til tabt arbejdsfortjeneste 2024
- Bilag 3 - Notat om de økonomiske udfordringer med STU
- Bilag 4 - Forslag til initiativer vedrørende STU
- Bilag 5 - Forslag til initiativer vedrørende tabt arbejdsfortjeneste

4. Seniorområdet – er der et uudnyttet potentiale?

Baggrund/formål: Udvalget vil indledningsvist blive præsenteret for en status på, hvor mange ledige seniorer, der er på tværs af målgrupperne i Job og Virksomhedsservice (dvs. jobparate ledige). Herefter præsenteres eksisterende og nye indsatser, som skal understøtte, at ledige seniorer kommer tilbage til arbejdsmarkedet.

Janni Filt Kristensen, centerchef i Center i Dagpenge, Job og Karriere, Job og Virksomhedsservice i MSB deltager under punktet.

Metode: Mundtlig drøftelse

Ansvarlig: Jeanette Hoppe

11. april 2025
Side 3 af 5

Tid: 19.00 – 19.25 (25 min.)

Bilag:

- Forklæde
- Oplæg

5. Udvalgets dialog med virksomheder

Baggrund/formål: Social- og Beskæftigelsesudvalget har tidligere tilkendegivet et ønske om dialog med virksomheder om det virksomhedsrettede beskæftigelsesperspektiv.

Med henblik på at planlægge og facilitere en sådan dialog ønsker forvaltningen en drøftelse af ønsker til konkrete virksomheder og vinkler, som drøftelsen skal fokusere på.

På baggrund af drøftelsen vil forvaltningen sætte gang i planlægningen af dialogen til et kommende udvalgsmøde.

Metode: Mundtlig drøftelse

Ansvarlig: Jeanette Hoppe

Tid: 19.25 – 19.30 (5 min.)

Bilag:

- Forklæde

6. Orienteringspunkter

A) Evt. orientering

Baggrund/formål: Evt. orientering.

Metode: Mundtlig orientering

Ansvarlig: Jeanette Hoppe / Lotte Henriksen

Tid: 19.30 – 19.35 (5 min.)

7. Skriftlige orienteringer

A) Orienteringer til udvalget siden seneste møde

Baggrund/formål: Vedlagt dette punkt er orienteringer, som er fremsendt per mail til udvalget siden seneste møde.

11. april 2025
Side 4 af 5

Såfremt der er spørgsmål til den skriftlige redegørelse, kan disse stilles under dette punkt. I det tilfælde, at der ikke er spørgsmål, gennemgås den skriftlige orientering ikke.

Bilag:

- Perspektiver på den nye beskæftigelsesreform
- Orientering om afgørelser i Ankestyrelsen på det sociale område i 2024
- Oversigt over fortrolige orienteringer til udvalget (Fortroligt)

8. Kurser og konferencer samt sager på vej til byrådet

Baggrund/formål: På hvert udvalgmøde forelægges udvalget en liste med kommende kurser, konferencer og aktiviteter, der er mulighed for at deltage i.

Ligeledes præsenteres udvalget for de sager, som er på vej til behandling i byrådet fra Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Metode: Orientering

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 19.35–19.37 (2 min.)

Bilag:

- Kurser og konferencer
- Sager på vej til byrådet

9. Kommende møder

Baggrund/formål: Under dette punkt har udvalgsmedlemmerne mulighed for at komme med ønsker til dagsordenpunkter til de næstkommende udvalgmøder.

Eventuelle ønsker tages med i den videre planlægning, hvor der bl.a. også skal tages højde for eventuelle byrådshenviste sager.

Metode: Orientering

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 19.37 – 19.40 (3 min.)

Bilag:

- Oversigt over foreslåede temaer til kommende udvalgsmøder

11. april 2025
Side 5 af 5

10. Evt.

Baggrund/formål:

Metode: Mundtlig drøftelse.

Ansvarlig: Hüseyin Arac

Tid: 19.40 – 19.45 (5 min.)

Bilag:

- Årshjul over sager til Social- og Beskæftigelsesudvalget

Punkt 8: Bordet rundt (5 min)

.

Referat

Punkt 1: Dagsorden

Godkendt

Punkt 2: Referat

Godkendt

Punkt 3: Afrapportering om magtanvendelser i 2024 (10 min)

1) Rådmanden godkender med nedenstående bemærkninger.

Pas på med vægtede ord som *mindre*, *relativt lille* osv.

Der skal laves en talelinje, som kan følge når rapporten offentliggøres, så vi kan forklare stigninger i tal osv. **FAS følger op. deadline efter høringsfrist.**

Tabel i side 5 bør præciseres i teksten, hvor tal skal lægges sammen.

Vi er ikke særligt konkrete når det gælder magtanvendelser mod børn. Kan vi være mere konkrete, særligt set i lyset af stigningen på området.

Punkt 4: Byrådstemadrøftelse om beskæftigelsesreformen (15 min)

1) Rådmanden godkender

2) Rådmanden tager tids- og procesplanen til efterretning.

AP indleder kort og giver ordet videre

EKH og JLH tager det faglige indhold. Kort og præcist, så der efterfølgende er plads til spørgsmål.

AP runder af med budskaber 3-4 ting. aktiv beskæftigelsesindsats, bekymring for de udsatte, vigtigt hvordan lønkroner fordeles.

Budskab om at invitere ind og være medskabere på beskæftigelsesindsatsen i Aarhus.

Kompetenceudviklingsforløb på beskæftigelsesområdet skal nævnes.

Vender det lige igen i forbindelse med næste rådmandsmøde.

Punkt 6: Orientering fra magistraten (5 min)

Regnskab

Arealoptimering

Arbejdet med Vilde problemer

Punkt 7: Orientering fra udvalget (5 min)

Handleplan sendes til Udvalget til orientering. **FAS følger op og kontakter OL for nyeste version af planen.**

Punkt 8: Bordet rundt (5 min)

MJ: Budgetdrøftelser med BA

KD: Arbejdet med hvordan beskæftigelsesreformen tages ned personalemæssigt

JDA: Opmærksomhed fra pressen på retssager

LR: Retsager

JLH: Beskæftigelsesreform. Arbejder på at være åben og transparente ift. medarbejdere.

LH: Møde med Psykiatrien Region Midtjylland

Overblik: Noter

Overblik: Delte kommentarer